

zelenih jagodah. Peronospora, rja, se zaradi vednega deževanja komaj zabrani.

Razvun teh poškodnih glivic se je letos obilno prikazal grozdni črv, *Portix uvana* ali *Conchybis ambiguella*, črvič ali gosenca imenovan. Tem prikaznim, ki se deloma dajo premagati, se je na dalje pridružil največji sovražnik naših nasadov, namreč toča, ki je mnogo krajev Štajarske grozno poškodovale. Pisec tega misli le samo večje kvare, ki jih je uima trsovu učinila, pregledati, in posebno opozoriti, da zdaj pri poškodovanih gorica ne smemo rok križem držati, temuč moramo vse žrtvovati, da še gorice ohranimo in propada rešimo.

Kaj je torej storiti? V trsnicah so nežni vrhunci cepljenih in necepljenih trsov večinoma pobiti, perje ali listeki polamani, ali vsaj razčesani in mladike hudo ranjene. Dobro bo te žalostne ostanke in sčasoma dorastle listeke z 2% bakreno apnenico opetovano škropiti, da se ohranijo in les še dozori; jeseni trsek osiplji z zemljo, da ne pozebe. Na spomlad vzami trsje iz trsnice in ga odberi: popolno zarastli cepljaki se naj porabijo za nove nasade; slabейše obrezi in zopet v trsnico vsadi.

Zdrave ameriške podlage, vlačenske, na starem precepi in v trsnico vsadi, ali jih v gorici za nov nasad porabi, da jih drugo leto zelenčaka, na zeleno cepiš in še le tretje leto spomladi na pravo mesto pogrobaš, ali pa že drugo leto majnika na star čepek vcepiš.

Ameriške vlačenske iz sorte: *Riparia*, *Solonis* in *Ruprestis*, kakor tudi letos na te podlage v nasadih opravljeno zelenčkanje, je brž toliko poškodovano, ker so mladike še zelo nežne bile, da se na teh podlagah ne bodo dali rezniki napraviti in precepljene mladike ne pogrobati. Ako je precepljena mladika ohranjena ali za kolom ali v goščavi zdrava ostala, moraš nove mladike povezavati, rje varovati ali škropiti, da še les zadosta dozori. Jeseni pa trs položi in z zemljo pokrij. Ako so precepljenci zimo dobro prebavili, jih zamoreš bodočo spomlad na svoje mesto pogrobati, ali za obkorenitev vložiti, in bodoče leto za vlačenske, živice, v nasadih porabiti. Na izbranih ameriškancih se morajo bodoče leto vse panoge tišči na ritkah porezati. V rodni gorici, ali so mlade cepljene, ali so stari necepljeni nasadi, je posebno treba paziti, da še žive, četudi po toči razčesane listeke z 2% bakreno apnenico marljivo škropimo, naj bi vsaj nižejše oke, ki navadno na ritkah mladike sedijo in so večinoma manje poškodovane, popolnoma dozorele.

Tretjačo ali tretjo kop opraviti je hvale vredno delo, ker zrahljano zemljo toplota in zrak ležej prošinjata, trse novo oživljata, da se novi izrastki in listeki prikažejo, ki dozoretev lesa osobito pospešujejo, posebno takrat, kadar je jesen ugodna. Vrhe teh mladik in izrastkov se priškrati ne sme. Osipava mladik in starih trsov v pozni jeseni z zemljo se jako priporoča, da se ohranijo spodnji deli trsa, ako bi sledila huda zima. Ako je zima ostra in mrzla, trs rad pozebe, posebno ondi, kjer ni bil osipan.

Rez se bodočo spomlad na dobro prezimljenih trsah tako opravi, da previsoke starike z dolgimi kolenci do nižjih mladik, izrastkov, podrežemo, in dve ali tri sibe na kratke reznike z dvema ali tremi okami obrežemo. Na taki način odstranimo najdaljši kos poškodovanega trsa, in dobimo zdrav les. Ako napravimo reznik na dvehletnem lesu, zamoremo že bodoče leto trgateg pričakovati, ako nam nasade nova uima ne pohabi. Kadar je stare trse zima skvarila, kar se na razpokanem lesu spozna, in se na visoki vzrasti prej zgodi, ko na nizki, se mora podreza do zdravega lesa ponižati. Potem, ako tako nizko podrezani trs ali pen

še sploh ozeleni, moramo iz pena ali iz reznika izrastle mladike, brž ko so 10 do 15 centimetrov dolge, odločiti ali opleti; le najmočnejše enakomerno okoli pena rastoče sibe 3—5 po jakosti ali moči trsa moramo pustiti, katere se bodoče leto obrežejo na reznik z 2 do 4 okic. Mladike, ki iz teh reznikov prirasejo, ne rodijo veliko grozdja in se smemo, ako nam uima upa ne umori, še le leta 1899. nadjati obilne trgatve.

Sejmovi. Dne 7. septembra v Vojniku, Zrečah, pri Sv. Jederti pri Laškem, na Sv. gorah in v Kapelah pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Na občnem zboru) političnega in gospodarskega društva dne 30. avgusta je dosedanji dež. poslanec g. dr. Dečko zbranim volilcem pojasnil stališče slovenske delegacije v Gradcu ter navel uzroke izstopa iz dež. zbora. Zahteve naših poslancev, katerih izpolnitev je pogoj za zopetni vstop, so markirane z besedami: deželni odbor, deželni šolski svet, krivičen volilni red, enakopravnost slovenščine. Gospod poslanec je izjavil, da ne meni več kandidirati v tem okraju ter je priporočal na zaupnem shodu v Mariboru postavljenega kandidata dr. Rosina, katerega so volilci burno pozdravili. Na predlog dekana g. Iv. Skuhale so izrekli volilci jednoglasno zahvalo in priznanje odstopivšemu poslancu. Dr. Rosina je govoril najprej o volilni postavi pete kurije in nje važnost za Slovence. Potem je razvil svoj program, kateri so volilci z odobravanjem sprejeli. V tem programu je omenil vse one razmere in okolščine, ki davijo štajerske Slovence. Notar g. Šlamberger in g. Kukovec sta priporočala kandidata ter volilcem naročala, naj se na dan volitve vsi podvržejo disciplini. Gosp. kaplan J. Ozmeč je stavil resolucijo, s katero so zbrani volilci ljutomerskega okraja radostno pozdravili kandidaturu dr. Rosine ter izrekli upanje, da bo deloval na to, da slovenski poslanci ne vstopijo v deželni zbor, dokler jim niso zagotovljene garancije, da se bodo upoštevale njih opravilne zahteve. Resolucija je bila jednoglasno sprejeta. Načelnik okr. zastopa g. Kukovec je govoril o reviziji katastra ter priporočal posestnikom, naj porabijo priliko, da se njim previsoko obdačena posestva postavijo v nižji davčni razred. Govoril je dalje tudi g. Hribar o krivicah, ki se godé Slovincem na Štajarskem in v drugih kronovinah gledé šol in uradov.

Od Savinje. (Marsikaj.) Gospod urednik! Nekako okoren sem že postal, težko se pripravim k pisanju, ali vendar mi še včas nehotе zleze pero v žuljavo roko. Tako tudi danes, da Vam in cenj. bralcem »Slov. Gosp.« nadloge našega kmečkega stanu malo potožim. Pri nas ob Savinji od Mozirja, Vranskega in do Celja je sedaj največje zanimanje za obiranje hmelja. A žal, da Vam moram hitro potožiti, da se jako bojimo slabega vremena. Veste, pri nas revnejših je pač hudo. Vsak si ne more omisliti visokega dimnika z žarečo pečjo v prostornej sušilnici. Hmelj sušimo, kolikor mogoče na zraku ali pa porabimo za sušilnico svoja stanovašča. Tu gre pač vse počasneje, ter mnogo hmelja pri slabem vremenu zarjavi. Rjavi hmelj se pa ob dobrih hmeljskih letinah prav težko proda, ker še dobro blago nima cene. Ali največje težave pa napravlja kmetu prodaja hmelja. Vsa kupčija pa je večinoma v židovskih rokah. Židje pa, tako veste, da si v zaslužnje štejejo, če nas morejo kje malo oškrditi. In središče tukajšne kupčije je trg Žalec. Tja prihajajo navadno židovski agentje. Najbolj nas kmete žali to, da se domači kupci

z vso vremo z njimi zavežejo, jim pomagajo naš hmelj grajati in ceno pokupiti, da le potem svoj pridelek boljše prodajo in imajo poleg dober zaslužek. Kmet, ti pa glej in trpi! Ni čuda torej, da si kmet skuša sam pomagati in svoj hmelj rajši ptujcem v roke izročuje, ter ga v prodajo v Žatec ali Nürnberg pošlje; če tudi ne vselej z najboljšim uspehom. Jako pametna misel je, da namerava naše hmeljarsko društvo v Žalcu javno in redno zaznamovati hmeljske cene po brzojavkah iz inozemstva. To bi bilo pač že zdavnej na mestu; ker dobro se pomnimo, ko so brzojavke (morda celo namišljene) vsako uro večkrat dohajale; ali nam se niso nikdar pokazale, pač pa skrbno skrivale. Najbolj pametno po moji kmečki buči bi pa bilo, da bi se, kakor je bilo že nedavno nekje nasvetovano, ustanovila čim preje hmeljarska zadruga. S kraja bi bile seveda težave, ali kadar bi ljudstvo spoznalo nje korist, oklenilo bi se je z vso vremo. Potem bi se k nam potrudili tudi pravi kupci, in ljudstvo bi tekmovalo v izbornosti svojega blaga. To naj služi v pojasnilo k predzadnjemu dopisu iz Žalca. — Kaj Vam hočem še dalje toževati, ko Vam je tako znano, da kmet je pač uboga para. Vse preživi, a je še vedno po stari šegi zaničevan. Pridelke svojih žuljavih rok težko in še te po ceni v denar spravi. Veseli nas le še bližnja trgatev in dobra sadna letina, koder nas je Bog še hude ure varoval. Morda še pride od kod kaj evenka! Poprej pa jo bomo mahnili še na politično polje, da vnovič zvolimo svoje zastopnike v deželni zbor, da bi nam le-ti pomagali zboljšati naš revni propadajoči stan. Pri volitvah v državni zbor dobimo vendar revnejši stanovi peščico svojih zastopnikov. Sicer si bodo gotovo socijalni demokratje prizadevali svoje krive preroke v državni zbor spraviti in se bodo posebno nam kmetom prilizovali; ali le pridite se prepričati, da je res robata naša žuljava pest! Mi ostanemo verni: »Bogu, domu in cesarju!« Nevele je že tako preveč; saj mnogi meščani in tržani molitev in post le nam kmetom prepuščajo, morda še bodemo v nebesih sami. Toliko za danes; kadar se mi zopet več nabere, bodem Vam še pisal, saj Vam je menda znano, da je Vaš list le za nas kmete, za nekatere je že preskromen in presvet. Da ste mi zdravi!

Grča.

Od Sv. Jakoba v Slov. gor. (Raznoterosti.)

Posebno lepo so se kazale letos gorice; a žal, da se naše nade niso uresničile, oklestila nam je namreč toča že v začetku, najbolj pa dne 6. avgusta vinograde in polja tako, da so marsikateri posestniki vsled tega v velikih zadregah za vsakdanji živež. A s točo prihrul je tudi strašanski vihar, orkanu podoben, kateri je naredil na drevesih in hišah ogromno škodo. — A naše občane tepe še neka druga nadloga. Zidati smo morali letos novo šolo, katero smo tudi neobhodno potrebovali; staviti pa bi se morala že davno. Ker pa smo imeli takšnega občinskega predstojnika in istočasnega načelnika krajnega šolskega sveta, ki je bil pred kratkim od deželnega odbora odstavljen, ni se zgodilo nič za stavbo nove šole. Ako je kateri odbornik, bodisi občinski ali krajnega šolskega sveta, g. predstojnika opozarjal, da se naj n. pr. kamenje ali les za stavbo pripravlja, odgovoril mu je kratko: »Saj se je čas.« Tako je šlo več let naprej, umevno je, da nam je okrajni šolski svet pretil, da nam bode on zidal šolo, a tedaj bomo se gledali. Da pa smo se temu strahu izognili, začeli smo letos staviti šolo, katera bode kmalu dokončana; a kakó? Deželni šolski svet nam je zaukazal zidati petrazrednico radi množine učencev. Najbolje bi bilo po tem takem, da bi stavili celo novo poslopje, staro šolo pa, ki bode vednega popraviljenja potrebna, bi prodali; saj bi bila nova šola na takšen način kras cele občine. Ker pa bi petrazrednica pod eno streho nekaj več stala,

postavili so le trirazrednico, katera je od stare šole precej oddaljena. Kako bodo nadzorovali gg. učitelji otroke v dveh poslopih? Pomislimo pa, da stane ta nova trirazrednica lepo vsoto na 13.000 gld., in ako bi se dodalo še kakih 3000 gld., katere bi dobili gotovo za staro šolsko poslopje, imeli bi za vsкупno vsoto dično petrazrednico, ki bi ne krasila samo naše občine, ampak tudi celo okolico. Seveda zdaj razvidi že marsikateri občan, da bi bilo bolje, zidati celo novo petrazrednico, a prepozno je.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so se začetkom tega tedna odpeljali v Galicijo k velikim vojaškim vajam, v soboto pa so pri njih bili zbrani naši in ogerški ministri. Bržčas je bil razgovor o turških homatijah. — Dunajski pešpolk Deutschmeister slavi te dni 200-letnico svojega obstanka.

Češko. V nedeljo je prišel znani dr. Karol Lueger v Budejevice na shod krščansko-socijalnega društva. Na kolodvoru so ga pa bili napadli židovski in liberalni pobalini ter ranili njegovega tovariša Steinerja in Foltina.

Solnograško. Četrti avstrijski katol. shod se je prve dni tega tedna sijajno vršil v Solnogradu, ki je bil ves okrašen. Udeležnike, katerih je bilo blizu dvatisoč, so pozdravili kardinal-nadškof, cesarski namestnik, deželni glavar in mestni župan.

Štajarsko. Liberalci in nacionalci bi kaj radi, da bi Kaltenecker v grški okolici ne kandidiral za deželni zbor. Prazne želje! Vrli mož bode gotovo izvoljen. — Nemški Celjani ne zmorejo svojega moža, zato so postavili za deželnozborskega kandidata vojniškega župana, Morica Stallnerja.

Koroško. Hud udarec je zadel koroške Slovence. Nemški liberalci Jožef Palla je postal deželni šolski nadzornik, bogotajec in veliki Nemec Knapič pa ravnatelj celovškega učiteljskega. — Prvotne deželnozborske volitve skoro povsod za Slovence ugodno izpadajo. Pa so koroški bratje tudi tako vspodbujeni, da so nam lahko v vzgled.

Kranjsko. Liberalno društvo idrijsko »Jednakopravnost« je imelo v nedeljo shod, na katerem se je po stari navadi udrihajo po klerikalcih. S tem pač idrijskim in drugim delavcem nič ni pomagano. — Krepko delujoče ljubljansko katol. društvo pa je zborovalo v Starem trgu pri Ložu. Shod je bil izvrstno obiskan.

Primorsko. Novi tržaški škof, monsignor Andrej Sterk, je danes došel v Trst. Na prav mnoga leta! — Tržaško politično društvo »Edinost« je v nedeljo imelo izredno dobro obiskan občni zbor. Dr. Laginja je posebno povdarjal, da izvenkranjski Slovenci naj delajo nato, da se Kranjci zopet zedinijo. Izvrstno, toda zedinjenje je le mogoče pod slov.-krščansko zastavo.

Vnanje države.

Rim. Sv. očeta je močno razveselila udanostna izjava avstrijskega katoliškega shoda v Solnogradu, kjer zborovalci zahtevajo, da dobijo papež svoje dežele nazaj.

Italijansko. Laški delavci, ki morajo na tuje, so uboge pare. Nedavno so jih veliko pregnali iz Curiha na Švicarskem, zdaj pa so jih močno začeli preganjati v Braziliji, posebno v glavnem mestu Rio Janeiro.

Francosko. Nedavno so zborovali francoski duhovniki v Rheimsu. Sklenili so marsikaj koristnega za katol. cerkev, pa kaj, da se brezverska vlada nato ne bo ozirala!